

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szechenyi-utca SIMON ház Kunz József ut
kereskedésével szemben.

Hirdetmények,
előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől
fogadtassanak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy hóra 1 frt — kr.

Hirdetési ár:

Ottasábas petitor egyszeri beigatásért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyilatkozat 4 hasábas petitorért 20 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
újdonosság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Kedd Márczius 24.

59. szám.

Közlekedés.

A közigazgatási reform feletti folyt általános vita alkalmából a képviselőház szakkbizottságában jelentőséges esemény történt.

A mérsékelt ellenzék vezére, összegezővén az általános vita eredményét, békülékeny, előzékeny hangot ütött meg, a mi kedvező kilátásokat nyújt a részletes vita folyamán a főhatározmányok feletti megegyezés tekintetében. Nem kell vérmeseknek lennünk, hogy gróf Apponyi a k illető nyilatkozataiból ily bizalmat merítsünk.

Az elvi alap, melyen a szabadelvű párt és gróf Apponyi hívei állnak, azonos: itt és ott a közigazgatás államossítása képezi az alapot.

Eltérések csak egyes részletek tekintetében vonatkozólag még oly mereven állította is szembe az eltéréseket kezdetben, az alap ugyanazonosságának végre mégis kiegyeztetőleg kellett hatnia a létező véleményeltérésekre. Igen öröndetes jelenség, hogy e hatás el nem maradt. Mert a heves agitációval szemben, melyet a szélsőbal a közigazgatási orthodoxia szolgálatában és szövetségben a municipalismus nyílt és titkos ellenségeivel, kifejt, nagy fúttossággal bír az, hogy a reform összes barátai közt lehetőleg bensős összefogás legyen.

Ha a municipalisták agitációjának sikerülne éket verni a reformbarátainak soraiba és szétrobbantani azok egyetértését, ebből az a veszély származhatnék, hogy a reformműnek, cserben hagyatván a saját híveinek egyrésze által, nélkülöznie kellene azt a prestige-t, melyet mindazon elemeknek szoros összetartása adna neki, melyek át vannak hatva a tudattól, hogy az új közigazgatási rendszer elutasíthatlan szükséglete az állami és nemzeti haladásnak. Ily veszélyre való tekintettel nem kicsinyelendő előny az, hogy az általános vita a közigazgatási vitában ily engesztelékeng véget ért. Nem megváltoztathatlan alkotás gyanánt került a kormány javas-

lata a bizottság elé. Annak csupán elve az, a mi nincs alávetve az alkunak. De az államossítás alapeszméjének keretében az egyes részletekre vonatkozó megegyezés nem volt már elege kizárva.

Gróf Szapáry miniszterelnök sok, ellenzéki részről is adott irányt oly tárgyilagossággal méltatott zárbeszédében, mely teljes becsületre válik államférfiúi elfogulatlanságának. És neki kell köszönni, — írja a Pester Correspondenz, — ha gróf Apponyi a részletes vita küszöbén, ez utóbbinak folyamán elérendő megegyezés iránti reményét fejezte ki. — És ha Apponyi megjegyzendőnek tartotta, hogy a még létező különbségek kiegyenlítése sok jóakaratot és tárgyilagosságot igényel, úgy azt a biztosítást adhatjuk neki, hogy a kormány és pártja nem fogja szem elől téveszteni a békés megegyezésnek két feltételét.

A közigazgatási bizottság. A közigazgatási bizottság tegnap befejezte a közigazgatási reform általános tárgyalását. A tárgyalás Dárdai Sándor előadó zárbeszéde fejezte be, mely után gróf Tisza Lajos elnök a beadott indítványokra nézve tette föl a kérdéseket. Elfogadtatott a főispáni hatáskör új átdolgozására az albizottság kiküldése, de az albizottság csak akkor küldetik ki, ha a részletes tárgyalás a főispáni szakaszhoz jut. A részletes tárgyalás jövő hét csütörtökén, vagyis április 2-án fog megkezdődni. Ezután a bizottság tagjai egymásnak boldog ünnepléseket kívánva szétoszlottak.

Külföld.

A szerb királyi ház szerződése. Risztics regens és Passios miniszterelnök Milán királynak szerződést nyújtanak át aláírás végett, a mely Sándor királyi nagykorúságáig marad érvényben. A szerződés főbb pontjai a következők: Milán király nem jöhet Szerbiába, míg Sándor király nagykorúságát el nem érte, hasonlóképpen nem jöhet Natália királyné sem. Sándor király évenként négy hetet tölt Milán királynál, ugyanannyit Natália királynénál. A kormány kieszközli Mihály metropolitánát, hogy a konzistoriumnál és a szinodusnál az elválás törvényesen vég-

érvényesíttessék. E szerződést aláírja a kormány, Milán király és Natália királyné és megerősíti a szkupstina.

A debreczeni gazdasági egyesület 1890-ben.

— Titkári jelentés. —

Nem lesz talán sem érdek sem haszon nélkül való, ha a jelen alkalommal, a midőn gazdasági egyesületünk 24 évi fennállás után nyolczadizben, még pedig ez alkalommal a módosított alapszabályok alapján tartja meg tisztújítását s a midőn közszertetben állott ügybuzgó elnökének tevékenységét is kellőképen méltatni erkölcsi kötelességében áll, tulerjeszkedve azon szűk korlátokon, melyek közé a szokásos évi jelentések szorítkoznak, nem csupán a letolyt évrnek munkarendjét sorolják elő, hanem vissza pillantva az egyesület kezdetűl való tevékenységére, önmagunk is pártatlan szemmel bíráljuk, megfelelő és mily mértékben az egyesület hivatásának és ebből következőleg, itéljük meg, milyen volt-e az irány, melyben eddig haladtunk.

Annál kívánatosabb pedig ezen önbírálat, mert nem zárkozhattunk el a beismerés előtt, hogy a közvélemény, ez a nagy hatalom, mely intézményeket emelni és elbuktatni képes, nem csak kedvezőtlen, de határozottan elítélő bírálatot mond, még pedig alig számbavehető kivétellel, az ország összes gazdasági egyesületei felett.

Hogy pedig a mi egyesületünk nem tartozik ezen kivételes egyesületek közé, annak — mondhatni — naponta bizonyítékát nyerve, hogy a közvetlen érdekelte gazdasági, mint a közönség majd sajnálkozó, majd pedig — és ez a gyakoribb — gunyolódó azon nyilatkozatában, mely kicsinyelve tevékenységünket, még az egyesület létjogát is kétségbe vonja. — De meggyőző tanujelét látjuk a közvéleménynek gazdasági egyesületünk iránti kedvezőtlen hangulatának azon minden szóval nyomonaszóbb körülményben, hogy Debreczennek 7327 mezőgazdasággal foglalkozó lakosa körül, kik között 2608 birtokos is van, csak 137-en vagyis 2% lépett be tagul azon egyesületbe, mely kizárólagosan a gazdálkodó osztály érdekeinek előmozdítására szerveztetett.

Nem lehet ezélünk, hogy a gazdasági egyesületek intézményének védelmére kelve, mi is érvekkal bizonyítgassuk, azon már sokszor megvitatott s beigazolót tény, hogy a gazdasági egyesületek ki nem elégtel tevékenysége és csekély felkaroltatása, nem az intéz-

mény szervezetében, nem a vezetők tettbeni hanyagságában vagy képtelenségében, hanem a magyar gazdasági tevékenység fejlődött társulás érzékében s a mi ennek egyenes folyománya, az anyagi eszközöknek hiányában rejlik; mert mi e helyen és alkalommal csak is saját egyesületünk ügyét tartva szem előtt, csak is azon tévhit ellen szállhatunk síkra, mely saját egyesületünk jövőjére és jövőben való hatására lehetne káros befolyással.

Tevékenységünkre vonatkozó ezen tévhit ellen szemben ugyanis teljes jogszerezéssel ki kell jelentenünk, hogy miszerint egészen téves azon állítás vagy hiedelem, hogy az egyesület nem áll feladata színvonalán s hogy nem felel meg a hozzáköött méltányos igényeknek; mert igaz ugyan, hogy az egyesület 24 évi működése után nem mutatthat fel oly alkotásokat, melyeknek létesítése kizárólagosan nevéhez fűződnek, de szerintünk, ez, tekintve aránylag szűk, csak városunk mezőgazdaságára kiterjedő működési körét s azon szerény anyagi eszközöket, melyekkel rendelkezik, feladatát nem képezhetette s képezni aligha is fogja; de igenis teljesítette, még pedig mint a tények igazolják, azon legfőbb feladatát, hogy a város mind-n közös nagy gazdasági kérdéseiben és akotásaiban, ha szükségesé mutatkozott, megragadta kezdeményezését, még pedig gyakran anyagi áldozatok mellett is.

Az egyetel kebelében lettek megvitatva és alakba öntve azon eszmék java része is, a melyek máig is életképes intézményekben testestül meg. Az egyesület mint állandó kapcsol a gazda közönség, a tanács, a miniszterium között ott szerepelt majd minden életrevaló terv fejlesztői, előmozdítói között és ezen kívül buzditólag hatott az okszerű gazdálkodás felkarolásánál is.

A hiu kérédek látszatával birna, ha mondottak bizonyítására egyenként sorolnók föl, mindazon tényeket, melyek mellettünk tanuskodnak; hisz mindazok, kik elfogulatlanul tekintenek végig működésünknön, beismerik, hogy alig van városunkban gazdasággal összefüggő oly akotás vagy ügy, melyben egyesületünknek több kevesebb tevékenysége kimutatható nem volna.

Helyesen véljük tehát felfogni helyzetünket, és feladatunkat akkor, midőn a fölvetett irányt megtartva, mellőzzük a külsőségeken is nyilvánuló tevékenységét, mely anyagi erőnket túlhaladva, hiu törekvésnek bizonyulna s e mellett eltérítene bennünket azon munkaprogrammtól, melyet a jövőre magunk elé tűztünk, és a mely abban áll, hogy mint eddig, ismertetői, terjesztői és végrehajtói leszünk miniszterium gazdasági ügyekben tett intéz-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A prágai amazon.

1— Sacher Masoch elbeszélése. —

Az 1848-ik év. márcziusának gyászos napjai után atyám elhagyta Lemberget Prágába ment egy évi szabadságát ott tölteni. Mi is csakhamar utána mentünk s a krakói utcáinak egyik házában berendezkedtünk. A ház mellett nagyon szép kert terült. Csakhamar megismerkedtünk egy a házban lakó cseh családdal, melynek feje kiváló festő volt s egyúttal a Svornost (Egyetértés) nevet viselő önkéntes nemzetőrség kapitánya. Két csinos és szellemes leánya volt a kapitánynak.

Egy elragadó frissességű májusi reggelen éppen lefelé haladtam a lépcsőn, mely ebéd-lőnkől a kertbe vezetett, mikor pisztolylövéseket halottam. Az árnyas fasor végén megtaláltam Vityeskát, a festő időseibeik leányát, a ki a pisztolylyal czelba lött.

Gyönyörű volt lengyel kacabajkájában s kaczer magyar csizmáiban.

— Nagyon csodálók, mondá, ha azt hiszi, hogy csak a maga hazájában, Lengyelországban vannak amanzok. Szükség esetén én is lóra ülök vagy torlaszra állnék, mint a hős lengyel nők.

Ha gyalaki látta e határozott külsejű pompás, erőteljes természetű leányt, egészen természetesnek találta, hogy Vityeska az első szerepet játszotta köztünk s a leike volt annak a tarka-barka társaságnak, mely ekkor Prágában tanyázott.

A pánszláv kongresszusra az összes szláv törzsek elküldték képviselőiket. Sokan a mi házunknak még eltolgatlan osztályai-

ban telepedtek le. Ezek közt voltak üldözött lengyelek, egy szerb pap, szlovén ügyvédek s néhány hat láb magas montengrói óriás.

A főszemély azonban Bakunin volt. az orosz menekült, a híres pánszláv apostol. Neki köszönhetjük, hogy házunk a szláv propaganda tüzihelyévé vált. A tisztavérű szlávok közepette a csehek igen sanjaru í gurák voltak. A jezsuiták tönkre tették a csehországi szláv fajt. Mikor az 1848 beüött a csehek félig már elnémetesedtek. Nagy fejtörésükbe került a cseh nemzeti ruha, melynek még emléke is elmosódott. Más szláv törzsekéből állították össze maguk nemzeti ruháját. Azért a prágai kongresszus — n kosztümök Bábale — olyan hatást tett a nézőre, mint egy nagy álarcos bál.

A Svornost katonái magyar csizmát, francia nadrágot, zsinóros lengyel felöltöt s báránnyból készült kozákkucsát viseltek. Fegyverzetük az alabárd volt.

A Slavia nevű tavul egyesület lengyel csizmát, magyar nadrágot, lengyel felöltöt visalt. Taster, korszmáros és néptribun spanyoköpnyeget hordott, kocsagos kucsával, Neipberg báróné arannyal beszegett subát viselt, mint egy orosz nemes asszony, Rettenes Iván idejéből.

Szép holdvilágos este a kertben sétáltam, mikor egyszerre csak hangok ütök meg a fülemet s észre veszem Vityeskát, a fal mellett egy kis dombon állva, honnan az egész utozát beláthatta.

— Soha! mondá a fiatal amazon vad elhatározottsággal és erővel, most már kiösmertem. On csufot ütött belőlem. Többé semmi közöm önhöz.

— Becsületszavamra mondom, Vityeska, — felelt egy mély férfi hang az utozáról, — hogy igazán szeretem önt s legfőbb vá-

gyam, önhöz méltónak lenni és szívét meghódítani.

— Becsületszavára! — kiáltott gunyos nevetéssel a leány, — hát van önnék becsülete? Nincs. On beszenyezi az egyenruhát, melyet visel.

— Vityeska!

— Igen, örnagy ur, ön beszenyezi az uniformist, mert alaváló módon hazudik mikor azt mondja, hogy kezemet akarja elyvern. Minden kiderült. Jól tudom, hogy önt Prága don Juanjának hívják s hogy önt mindenfelől átkozzák.

— Rágalmaztak ön előtt, Vityeska.

— Senki sem rágalmazta. Magamtól rájöttem az igazságra. On elbolondított és megcsalt engem. — De vigyázzon! ha valaha kezembé kerül, könyörtelenül fogok önnel elbánni.

— Vityeska! Én szép Vityeskám!

— Hallgasson és pusztuljon! kiáltott a megsértett leány, parancsoló mozdulattal kinyujtván a karját. Menjen és kérje Istenét, hogy soha se találkozzunk a csatatéren.

Vityeska elfutott. En pedig fölzaladtam a dombra, hogy az utozára pillantsak. Azonnal megismertem Von der Mühlen gránátos örnagyot, a prágai asszonyok és nép kedvelt katonáját.

A ház közelében utólertem Vityeskát, a ki egy éjjeli lepkét fogott s épen készült kihuzni a szárnyait.

— Mit csinál? mormolám önkéntelen borzalommal.

Rám tekintett. Valami nagy fájdalom, visszafolyott harag s gonosz öröm remegett félig nyitott szája széléin. Megszólalt: — Ezen a gonosz és hazug világon sohase kell megkönyörülni senkin.

A szláv kongresszus tagjainak tisztelő-tére a fényes ünnepek egész sora következett,

melyet pompás bál fejezett be a Zsófia-szigeten.

Pár nap óta arról suttoztok, hogy a katonaság összeesküvést szó a szabadság és alkotmány ellen. Láthatlan kezek falragaszokkal borították el a város falait, hirdetőket, hogy Prága és Lemberg helyőrsége államosinyre készül. Az igaztottság nőtön-nött és sokan a közeli harcáról beszéltek. A bálon a Svornost kapitánya így szóló atyámmhoz: „Ma bál, holnap harc.”

Másnap mise volt a szabad ég alatt, a Vencel-szobor előtt. Mindjárt a mise után távolról puskalövések hallatszottak. A nép gyülekezett. Hirtelenében torlaszokat emeltek. Minden utcán radlóra verték a dobót. A prágai véres hét elkezdődött.

Atyám egy tanuló társammal a Vencel-térre küldött, hogy tudjam meg pontosan, mi történt. Az utozasarkon találkoztunk az első sebesültekkel. A Vencel-tért fegyveres diákok és proletárok tartották megszállva. Rainer tábornok, a ki oda lovagolt, hogy a néphez beszéljen, golyótól találva lsbukott. A katonák tüzet adtak.

Tanuló társam elfutott, én közelebb mentem a harez színhelyéhez. Behatoltam a Grabenbe, melyet több torlasz védett. A legnagyobbbknak a csusán Vityeskát pilantottam meg, selyem bál ruhában, kezében a háromszínű zászlóval, övében törrel és pisztolyokkal. Fehér-kék-vörös ruhája is a pánszláv foradalom szeitet viselte.

A torlaszokhoz vezető utcán egy zászlóalj gránátos közeledett, lassu léptekkel.

Elöl Von der Mühlen örnagy haladt, Parancsot kapott, hogy a barrikádot minden áron vegye be; vérontás nélkül akarta feladatát megoldani, mert a nép és katonaság egyaránt imádta. Hátrahagyva katonáit, bátran az első barrikádoz lépett s távozára

kedéseinek s ha annak szüksége fog mutatkozni, esetről esetre a fölmerülő alkalmakkor kezdeményező javaslatokat terjesztünk egy a miniszteriumhoz, mint városunk tanácsához, mindazon gazdasági ügyekben, melyek a mezőgazdaságot, úgy egészben, mint részleteiben az egyes gazdák érdekeinek előmozdítása által fejlesztési alkalmatosoknak mutatkoznak.

Alkotni fogjuk, mint eddig, azon tanácskozó testületet, melyben mezőgazdaságunk érdekeinek előmozdítása céljából egy az időszakonként felmerülő ügyek, mint az egyes gazdák javaslatai, indítványai megvitathatók, s ha életképesek, a kezdeményezésre előkészíthetők legyenek.

Röviden összefoglalva tehát, ezen munkaprogramunkban, a mint az alapszabályainkban is kijelölve van, azon elv nyér kifejezést, hogy tevékenységünk, bár azt nem csupán a mezőgazdaság minden ágára, de a mezőgazdasággal összefüggő összes közgazdasági kérdésekre kiterjeszteti szándékunk, kizárólagosan városunk helyi gazdasági érdekeinek előmozdítására fog szorítkozni.

Attérve ezek után múlt évi tevékenységünk részletezésére, van szerencsénk jelenben, miszerint ezen lefolyt idő alatt 6 választmányi, 4 bizottsági gyűlést tartottunk, melyben tulyom részben a miniszteriumtól, de részben magánosoktól is beérkezett összesen 77 ügydarab intéztetett el.

Részt vett az egyesület elnöke utján a budapesti országos lötenyészési ügyi tanácskozásban. Eszközölte a helybeli fidező mének kiválasztását. Véleményes jelentést tett a Debreczenben tervezett árucarnok ügyében. Megkísérelte a tisztviselő és iparos egyetlet együttesen egy huszfogyasztó szövetséget létrehozatalát, a mely azonban a jegyzések elégtelensége miatt foganatosítható nem volt.

Rendezett egy a nm. miniszterium, mint a lovaregylet és a város hozzájárulása mellett egy lódíjazást, melynek hírlapilag is ösmeretett kedvező eredménye folytán annak a jelen évben való ismétlését a közgyűlésnek a legmelegebben ajánljuk.

Foganatosította a múlt évi közgyűlés határozatának megfelelőleg az alapszabályok módosítását, mely a nm. miniszterium jóváhagyási záradékával ellátva, a jövőre érvénybe is lépett.

Az egyesület által fenntartott gépraktár ez évben igen áldásos hatással volt a gépek terjesztésére. Igénybe vétetett 30 tag által 96 napig s befolyt érte 78 fnt 20 kr.

Az egylethez tartozó lötenyészési bizottság öt ülést tartott s folyó ügyek elintézésén kívül foglalkozott két osikó telepnek, még pedig egyiknek a juh-földön, a másiknak a Hortobágyon tul való létrehozatalában.

Van az egyletnek jelenleg 82 alapító, 49 évdíjas, összesen 131 tagja.

Vagyon állapota a következő: slaptöke 4050 fnt, rendelkezési alap 1971 fnt 98 kr, vegyes 1809 fnt 97 kt, összesen 7831 fnt 95 kr. A bevétel volt 1288 fnt 37 kr. Kiadás 1358 fnt 93 kr. Ez évi előirányzat: bevétel 593 fnt, kiadás 590 fnt.

Végül fájdalmas kötelességét teljesíti az egyesület, midőn úgy egyéniségénél, mint munkásságánál fogva közszeretben s közbesülésben állott ügyező elnökének elhunytát a t. közgyűlésnek e helyen is tudomására hozza; jelentvén egyuttal azt is, hogy megboldogult érdemeit a választmány jegyzőkönyvileg örökítette meg.

Békessy László
titkár.

kérte őket. A proletárnépség engedett s a torlasz be volt véve. A zászlóalj folytatta utját! utána a német nemzetőrség s egy lengyel zászlóalj haladt.

A felkelők ügye elveszteknek látszott. Von der Mühlen már a nagy barikádkhoz közeledett, mely valamennyi felett uralkodott. A nép itt is szót fogadott s már el akarta, hordani a torlaszt, mikor Vityeska kihuzta övéből pisztolyát s rálőtt az őrnagyra, a ki halva bukkolt le lováról.

Vityeska vad diadallal kiáltott föl. A katonaság sorából a düh ordítása felett. Sor-tíz remegtetete meg a levegőt s a katonák a füstön keresztül a torlaszra rohantak, hogy őrnagyuk halálát megboszulják. A ki nem menekült, azt irgalmatlanul felkoncolták.

En egy ház kapuja alá futottam. Mikor újra előbújtam a lengyel zászlóaljat találtam kint.

— Te is a véres szájuak közé tartozol? kiálták a katonák.

— O, dehogya, feleltem lengyelül, galiciái vagyok s atyám császári hivatalnok.

Egy káplár megsimogatta az arcomat s megajándékozott egy lengyel sipkával, a konfederatka-val.

A szétrombolt torlasz alján láttam hanyatt fekvő Vityeskát. Szép feje bal vállára hajlott. Jobb keze görcsösen szoritotta a pisztolyt, a melylyel megölte Von der Mühlent. Melléből bőven csorgott a vér, előbb a préme és a fehér selyemruhára, onnan a földre, hol már egész télesa állt.

A halál nem torzította el. Félíg nyitott szája és szemei, mintha mosolyogtak volna; de szája szügleten egy ráncz megvetést fejezett ki. Ez igazán egy cseh amazon vad mosolya volt.

Revue des deux Mondes.

A gróf Zichy Géza jubileuma.

A színhazi előadásoknt rendező bizottság tegnap délután Vértési Arnold elnöke alatt ülést tartott s véglegesen megállapította a gróf Zichy Géza jubileumi előadások műsorát melyek következők:

Esti előadás.

1891. márczius 29-én, Vár története zenei költemény. Irta: gróf Zichy Géza.

Előadja a cs. és kir. 39-ik gyalogezred zenekara Czapek Péter vezénylete alatt. (Előadatik öt rész, u. m.: I. Hunrajzás. II. A fehér asszony. III. A szürke manó. IV. A dalnok. V. Az utolsó várur.)

A szavaiati részeket Náday Ferencz ur a budapesti nemzeti színház tagja adja elő. Két év múltán vigjáték I felvonásban Almásy Tihamértól.

Roxane — Láncezy Ilka asszony, a budapesti nemzeti színház tagja.

Ervin — Náday Ferencz ur, a budapesti nemzeti színház tagja.

Zene. Cantate ének- és zenekara magán szólamokkal írta gróf Zichy Géza.

I. Bevezetés.

II. Bölcsődal (sopran solo).

III. Deákok kara.

IV. Serenad. (tenor solo.)

V. Népdal és tánc.

VI. Bucsu. (baas solo.)

VII. Hymusz.

Előadják: a cs. és kir. 39-ik gyalogezred zenekara; budapesti debreczeni és műkedvelők és a debreczeni zenede tanítványai-ból alkotott női kar és a debreczeni dalárda.

Végül: Dolores zenei költemény ének- és zenekara magán szólamokkal írta gróf Zichy Géza. Előadják: a cs. és kir. 39-ik gyalogezred zenekara; budapesti és debreczeni műkedvelők és a debreczeni zenede tanítványai-ból alkotott női kar és a debr. dalárda.

A hangverseny egyik számát maga grf. Zichy Géza fogja vezényelni.

Kezdeté 7 órákor.

Déllelőtti előadás.

1891. márczius 30-kán.

I. rész:

I. Ünnepi költemény írta dr. Váradi Antal, előadja Náday Ferencz ur.

II. Magyar Praeludium. — Zongorán előadja gróf Zichy Géza.

III. a) Romance Swenden; b) Kúiaiwiak Wieniawski; c) Zephir (a virágrogékból) Hubay J. hegedűn előadja Hubay Jenő ur, zongorán kíséri Steinger A. ur.

IV. a) Nocturne; b) Spanyol cigánydal; c) Etude (c moll) zongorán előadja gr. Zichy Géza.

II. rész:

V. Serenade gróf Zichy Gézától, előadja a városi dalegylet.

VI. Magyar ábránd gróf Zichy Gézától, hegedűn előadja Hubay Jenő ur, zongorán kíséri gróf Zichy Géza.

VII. Dalok gróf Zichy Gézától a) A zöld erdőben; b) Isten veled; c) Romance Gounod „Mignon”-jából éneklé Náday Ferencz ur.

VIII. Rákóczy-induló balkézre átirta és előadja gróf Zichy Géza.

Helyárak: Alsó- és középső páholy 10 fnt, Csáládi páholy 15 fnt, Felső páholy 7 fnt, Tálalászek I—V. sor 3 fnt, VI—X. sor 2 fnt, XI—XIV. sor 1 fnt 50 kr, Emeleti zárszék I. II. sor 1 fnt, a többi sor 80 kr, Földszinti állóhely 60 kr, Diák- és katona-jegy 40 kr, Karzat 30 kr.

Jegyek félre válthatók Zádor Lajos ur női divat-üzletében; márczius 28., 29. és 30-kán pedig a színhazi pénztárnál.

Kezdeté délelőtt 11 órákor.

A vendégek. Egy ma érkezett levél tudatja, hogy a jubileumra Paula y Ede a nemzeti színház igazgatója és bájos neje is városunkba érkeznek. — Eddig tehát a következő vendégek érkezéséről van tudomásunk: A Petőfi társaság részéről: Komócsy József alelnök, Bodnár Zsigmond és Neugebauer László; a nemzeti zenede részéről: Gerlóczy Károly polgármester, mint a zenede alelnöke; Bartay Ede kir. tanácsos zenei igazgató, Reményi Antal és Kókay János választmányi tagok; a nemzeti színház-tól: Paula y Ede (és neje) igazgató, Náday Ferencz, Nádayné, Ilonka leányával és Ferencz fiával és Láncezy Ilonka. — Ezekon kívül még számos tekintély érkezik városunkba a jubileumra, kiknek neveit a jelentkezés sorrendjében mindig közölni fogjuk.

Steinger J. a jeles zongora művész, gróf Zichy Gézának egyzersmind titkára, ma városunkba érkezett, hogy a zene-próbákön jelen legyen.

A vasárnapi nagy hangverseny karában közreműködnek a következő urhölgyek u. m. Budapestről: Bellovics Imréné, Binder Eugénia, Festetic Mariska, Howlet Gizella, Laife Tinka, Müller Julia, Rédy Berta, Rothauer Gizella és Helén, Stark Ludovika és Mariska, Szinghoffer Vilma; Debreczenből: Forgács Károlyné, Göth Józsa, Hites Czerlin, Hoffman Margit, Holvay Helén, Kuczik Mariska, Mándoky Béláné, Medgyessy Piroška, Prösztl Ilona, Ranunkel Regina, Rásó Mariska, Steinacker Viola, Vertheasy Agnes, Zivuska Ferenczné, műkedvelők és Brandstatter Irma, Bőszörményi Róza, Eisman Irma, Emmerth Antónia és Evelin, Erdősi Matild, Hirsch

Jenny, Kemény Klára, Kitzberger Margit, Lachs Edith, Lusztig Mariska, Beke Piroška, Schaitl Mária, Spitz Karolina és Zivuska Irén zenei növendékek.

A Zichy hangverseny vonzereje, mely vasárnap este lesz, ismét nagyot nyert. A rendező bizottság a ma délutáni órákban azt a távirati értesítést nyerte, hogy a Zenei cantateben, valamint a Dolorestben a tenor solot a magy. kir. operaház fiatal szép hangu tenoristája Szirovátka, ki legutóbb a „Parasztbecsület”-ben aratott nagy dicsőséget, — fogja énekelni. — Szirovátka szombaton délután érkezik városunkba s azontul a próbákön már jelen lesz.

A színház jegyek páratlan kelendőségnek örvendenek. — Tegnap csak nem az összes előjegyzett jegyeket kiváltották. Ezért figyelmeztetjük ama keveseket, hogy ezt csak holnap — szerda — estig tehetik meg. Mert azontul az előjegyzett helyek más jelentkezőknek adatkak el.

Gróf Zichy Géza album. A „Debreczeni Ellenőr” könyvkiadóhivatala a következő megrendelési ívet bocsátotta ki: Gróf Zichy Géza világhírű művészi pályafutását 1891. évi márczius hó 30-án ünnepli meg Debreczenben 25 éves írói és művészi jubileumát. Ez alkalomból kiadásunkban a jelen megrendelési iv alakjában egy rendkívüli fényes kiállítású „gróf Zichy Géza album” jelenik meg Karczag Vilmos szerkesztésében. Az album tartalomjegyzékéből kiemeljük a következőket:

Ünnepi költemény, írta Dr. Váradi Antal.

A szentírásból: költemény Komócsy Józseftől.

A Zichy család.

Gróf Zichy Géza életrajza: mint író, mint zeneköltő, mint művész.

„Patak mellett” Zichy Géza költeménye saját kézírásával.

Tétetlen.

Gróf Zichy Géza külföldi utazásai.

Egy nap Szentpéterváron, Dr. Závorai Sándortól.

Saul és Dávid ballada, K. Tóth Kálmántól.

Hogy vesztettem el a jobb kezem? Bebeszéli gróf Zichy Géza.

Gróf Zichy Géza első hangversenye, Náday Ferencztől.

Ereklék; művészi diadaljelvények.

A külföldi sajtó Zichy Gézáról. Sat. sat. Képpek: Czimplap; megkoszorozott lant Gróf Zichy Géza arcképe.

Gróf Zichy Géza 25 év előtti arcképe.

Gróf Zichy Géza, mint 13 éves ifju (két kézzel).

Munkácsy Mihály vázlatkönyvéből egy kitépett lap.

A tetőtleni kastély.

A tetőtleni kápolna.

A családi ezimer.

Ezenkívül mellékelve van az albumhoz gróf Zichy Gézának „Rákóczy” című nagy zenemű szereménye.

Az album körülbelül 10 ivnyi lesz s kiállításra olyan fényes, hogy az minden salon asztalnak díszére válik. — A tekintélyes kötet már a napokban kikerül a sajtó alól s a megrendelőnek megküldetik, úgy, hogy a jubileum napjára mindenkinek birtokában lehet.

A megrendelési ívet ép azért már e hó 28-ára kérjük visszaküldeni kiadóhivatalunkhoz Debreczenbe. Az album ára, gazdag tartalma s költséges kiállítás dacára is csak 2 forint, mely összeg utólag a kötet kézbesítésekor fizetendő.

Az előkelő világra való tekintetből az albumból amateur-kiadást is rendeztünk, kartonra nyomva s ennek ára fényes kötésben 10 forint; bekötési táblái Göttemayer legelőkelőbb fővárosi könyvkötészetében készültek. Gyűjtőknek 10 példány után egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „Debreczeni Ellenőr” könyvkiadóhivatala.

Napi hírek.
Tájékoztató.

Nagy sétatangverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 4 órákor a „Margit fürdő” nagytermében.

Múzeum a kollegiumban nyitva van vasárnaponként délelőtt 10-től 12-ig.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—7-ig.

Márcz. 29. Gr. Zichy Géza fogadtatása és hangverseny a színházban.

Márcz. 30. Gr. Zichy Géza jubileuma.

Márcz. 30. Honvédegylet közgyűlése.

Apr. 5. A tiszelt ögylet közgyűlése.

Apr. 17. A város-karcszi egylet debreczeni fiókának közgyűlése a városkúrában.

Május 5. Királyi táblák működésének megkezdése.

— Az emlékkerteket jövőre a Csokonai kör, illetőleg a kör szépitési szakosztálya gondozza, a mely a kertészeti teendőket Páczelt János jó nevű műkertetészre bízta. A tavaszi munkálatok serényen folynak már mind a két kertben. A szándék az, hogy a kertek új, tetszetős, kellemes alakot nyerjenek, e végből jelentékeny újítások lesznek ott

az elrendezésnél behozva. A nagy közönségtől a mely ezen kertekben kedves üdülő helyet talál, viszont joggal elvárható, hogy az ültvényeket, virággyakokat pártfogásába vegye s hogy ő maga legyen a kerteknek, a melyekhez a kegyelet annyi emléke fűződik, leghibebb őrizője és gondviselője.

— A lövöldöző szabász. Velenczky Mátyás, a ki február végén előbb egy csinos korcsmárosnőre lőtt rá többször, azután pedig önmagának fordította revolverét, de nem hajtószalagot, már kiéptült sebéből s tegnap a kórházból a törvényszék vizsgálati börtönébe szállították. — Velenczky látszólag nyugodtan érzi magát a kórházban mindig olvasgatott csak néha néha hagyta fölébe az olvasást, a mikor gondolatába merült. Tegnap is kedélyesen diskurált könyvetével s épen nem aggasztotta, hogy bőrtömbbe kerül.

— Vegykiserleti államat kérünk. Az ország valamennyi gazdasági tanintézeténél van szervezve vegykiserleti állomás; csupán a debreczeninél nincsen. Már pedig a gazdák, kereskedők, termelők, eladók és vevők gyakran vennék azt igénybe, vetőmagvak, élelmi szerek, ipari és kereskedelmi cikkek megvizsgáltatására. — Miután pedig értesülésünk szerint nem igen reményelhető, hogy a gazdasági tanintézet részéről mostanában eziránt intézkedések tétetnének, a kereskedelmi akadémiát kérjük, hogy kebelében a vegytan tanárát ilyen vegykiserleti állomás vezetésével bízza meg, mihelyt az akadémia palotája felépül. — Az akadémia erre épen a fenntartó kereskedő osztály érdekében közelről illetékes.

— A honvédségi körökből. Kerner Miklós százados, a debreczeni 3. honvéd gyalogezredtől Pécsre helyeztetett át.

— Tanulmány-ut. A debreczeni kereskedelmi akadémia igazgatósága — mint már említettük — május hóban az ország egyik legfejlettebb iparú vidékére rendez a növényekkel tanulmány utat, — a melyre mind a három tantolyam növendékei jelentkezhetnek s legalább 30 jelentkezésnek kell lenni, hogy a tanulmány ut megtörténhessék. — A kirándulokat Fábián Lajos Mór és Vedródy Viktor szaktanárok fogják vezetni, esetleg a tanári kar más tagjai is.

Ez ut célja egyfelől a tanulók általános földrajzi és iparműtani ösmereteinek gyarapítása gyakorlati szemléltetés útján, másfelől az ország déli részeiben lévő jelentékenyebb ipartelepek és egyéb nevezetességek megtekintése, többek közt az Al-Dunának mint mint egyik forgalmi főútnak megismerése.

Indulás ideje: f. évi május hó 14-én.

Az ut irányja: Debreczen, Szajol, Csaba, Szeged, Szabadka, Újvidék, Belgrád, innen hajón Buziásig, vasuton Steierlak, Oravicza, Anina és vissza Buziásig, innen tovább hajón Orsováig, vasuton Herkules fürdő, Lugos, Temesvár, Arad, Mezőhegyes, Csaba, Nagyvárad, Debreczen.

Megtekintendők: Szegeden a reconstruált város és építményei, Tiszaszabályozási és védőművek, kenderföld, gyuta, paprikagyarak, Somogyi könyvtár. — Szabadkán a város és épületei, palocsini fürdő. — Újvidéken a város és épületei, selyemfonó gyár, Pétervárad vára, esetleg kirándulás Karloviczára. — Belgrádon a város és épületei, régi vár történelmi nevezetességek, muzeum, szőnyeg-selyemkemele és börgyárak. — Oraviczán, Aninán és Steierlaken: vasművek, kőszén, ólom, ezüst és márványbányák. — Orsován: vaskapuszabályozási munkálatok, Adakalch szigete, korona-kápolna.

— Herkulesfürdő: gyógyforrások, világfürdői berendezés. — Temesvárott: város és épületei, vár, villamos telep, szesz, sürgyár, közraktárak, hangszergyár. — Aradon: város és épületei, vértanuk szobra, esetleg borpinczék. — Mezőhegyesen: állami ménes, munkagazdaság, czukorgyár.

Az ut költségei minden egyes tanulóra nézve vasuti és hajózási menetdíjakat, szállást és élelmezést beleértve Harminczhat o. é. fnt. A körutban résztvenni szándékozó tanulók f. évi április hó 3-ig tartoznak az igazgatóságnál jelentkezni, illetve szüleiknek erre vonatkozó írásbeli nyilatkozatát bemutatni. A 36 fntnyi aránylag csekély részvételi díj pedig f. évi május hó 1-éig fizetendő be.

— A városi lötenyészési bizottság a debreczeni gazdasági egylet vasárnapi közgyűlésén következő alakult meg: Abraham László, Békessy László, Berger Henrik, Bészler Lajos, Buday József, Buzás Elek, Hutflész Kázmér, Koszorús Lajos, Klein Gyula Lukács Dezső, Rickl Antal, Reb László, Steinfeld Mihály, Szabó Soma, Vársári István, Vecsey Zoltán, és Jámbor Ferencz. A bizottság elnöke Váczy János.

— Széll Farkasról a deb. kir. tábla egyik tanácselnökéről a következőket olvastuk a „Budapesti Hírlap”-ban: „A temesvári lóttópernek u budapesti királyi táblán bevégzett tárgyalása alkalmából kiemeljük, hogy ez ügy előadásával fejezte be Széll Farkas, a kitűnő kriminálista, az I. büntető tautársnál referensi tevékenységét. A királyi bizalma új működési kört jelölt ki számára: a debreczeni kir. táblához tanácselnökké neveztetett ki, s a Tarkas Menyhért monstre pöre volt az utolsó melyet ő referált. Kivételes eset, a mi most történt, hogy az előadó i tisztet kinevezett tanácselnökké töltsé be, s egészen rávall arra a buzgalomra s nagy kötelességérzetre, mely Széllt bírói pályáján mindig jellemezte, s mely most is arra indítá, hogy a rá bízott összes fontosabb ügyeket feldolgozza, elintázza és utódát velük nem terhelje. A budapesti tábla

hatalmas... at 6 refer... nagyobb... nagysága... észlári s... perekre... Farkas el... áttekintho... gos itélet...

jubileuma. 1892-ben... gyűlés, a... mozgalmat... évforduló... kiállítás... szeti, a b... gazdasági... ban szoro... a debrecz... de nem... pedig Haj... tér fog... és iparkar... A mezőga... maradata... összekötik... kocsii vers... kocsifogat... ez utóbbi... hermérovo... leték mé... végleges... választ el...

— M... sokkal töb... gondolni l... tán a váro... előtt a vá... szolgáltól... Ferencz J... azok, az i... halljuk, h... Rezső pré... meuyiben... dóbe men... festményt... — Morett... dolgozik.

— A... az eddigi... bellebb at... tesit a v... alakulásak... az igazgat... nyert és é... építik.

— A... kitott vá... Csanak J... Lukács J... Simonffy... Soma, V... Szöke Istv... Abraham... Vilmos, B... József, D... Czajlik Ist... Horváth I... Ferencz... Kozma J... Lengyel I... Pálffy Gá... Sz. Szabó... Mihály, R... Ferencz, V...

— A... son — má... földmívelé... hoz márc... a Felső T... Akna Szla... sokon még... ban levő... csak helye... északi old... vonatkozó... A Bodrog... gyeken n... Hasonlóké... — A... ülésen Dr... görsben s... lési merev... felolvasá... punk teg... tudósítást... információ...

— A... napi közg... hozott a... del Jaka... frtnál töb... választása... Dobozy és... sukról, m... igazgatósá... nagy izga... zott.

— H... Ma délelt... parasztsz... Lajos vas... szerkerét k... vasuti sin... bement a... a szekér a... helyi vona... felé ment... az ilyenm... ugy megij...

Megjelent

Archimedes, Száírdáságtan: Kérdésekben és feleletekben, Ismétlőkönyv technikusok részére. 115 ábrával, ára 1 lrt.
 Hegyesi J. Legújabb Házi Szakácskönyv: Kézikönyvnek új és bővített kiadása. Tartalma: hogyan készítenők otthon az összes konzervfélék, csemege-sütemények. Dobos Hegyesi, Deák, Linczi és egyéb torták, theasütemények, szaloncukorkák, különböző krémek fagyaltok, befőtt és becsinált gyümölcsök. A könyv ára 1.20, bérmentes küldéssel 1 lrt 40 kr.
 Hegyesi J. Előtek. (Assietten.) Tartalmazza a legújabb levelek nekeit, majonaise, aspik, ragouk, stb. készítési módját. E terjedelmes könyv ára 80 kr. Bérmentes küldéssel 95. Legszélesebb az összeget aanti kiadóhivataltba küldeni.

Rozsnyai Károly.

antiquariuma és könyv-kiadóhivatala
 Budapest, Múzeum-körut 15

HARISNYA

nők, urak és gyermekek

s z á m á r a,

legnagyobb választék

és legjobb minőségben

egyedüli raktár

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

üzégnél

kistemplombazár. (2)

Vetni való Bükköny arankamentes, luczerna lóhere, óriási répa, muhar, zab és rozsnak magvakat.

Piros béli narancsot,

olajba tört festékeket, gyorsan száradó padló fénymáz

és mindenféle fűszert, átköltözködés miatt,

leszállított ár mellett

ajánl **KOHN HENRIK**

fűszer kereskedése. Fűszert április hó végétől Kis-piac (Rózsa-tér 12.) Stáhl-ház.

Gyümölcsfa

eladó.

A kir. gazdasági tanintézetben kiállításra alkalmas mindenféle gyümölcsfa eladó. Megrendelhetni az igazgatóságnál, hol árjegyzék kapható.

Uj borüzlet
 Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy helyben
 Dr. Tihanyi Sámuel ur házában
 kicsinyben és nagybani kimérésre
BOR-ÜZLETET

nyitottam — Boraim a legkitünőbb minőségű
 asztali és deszert-borokból
 vannak összeállítva és mindig egyik fő törekvésem az lesz, hogy
 tisztán kezelve
 adhassam mélyen tisztelt megrendelőimnek.
 Azon jó reményben, hogy nagy mennyiségű borkészletemnél fogva mérsékelt árakat számíthatok, ismételten hangsúlyozom, hogy főként a minőséggel a n. é. közönség igényeinek teljesen megfelelhetek; magamat szíves jóindulatukba és nagyrabesült pártfogásukba ajánlva, vagyok teljes tisztelettel
FELDENBLÜH MIKSA
 borkereskedő Debreczenben.
 Dr. Tihanyi Sámuel ur házában.

Szent-Királyi Tivadar Debreczen.

Padlózatok számára:
 Keil Alajos
Padlózat-fénymázát

(Glasur.)
 mint legkitünőbb mázó-szert puha padló számára: szagtalan, hamar száradó, szép, fényes és tartós, — 1 nagy palack ára 1 lrt 35 kr.
 — 1 kis " " " " " 68 "
KEIL ALAJOS BÉCSBÖL,
Viaszk-kenőcsét
 — mint legjobb és leggyorsabb beeresztő szert kemény padló számára, —
 Egy köcsög ára 60 kr.
 legmelegebben ajánja
Szent-Királyi Tivadar
 DEBRECZENBEN, a városháza épületében.
 Megrendelések olyan helyekről, hol raktárak nincsenek, Alois Keil, Wien IV. Reissgasse 5. gyári raktárában intézendők. Egy 5 kilós csomag ára 6 lrt o. é.

Eddig fölülmulthatatlan!
 Maager Vilmos-féle valódi tisztított
DORSMÁJOLAJ
 Maager Vilmostól, Bécsben.
 Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlitatik és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni.
 Egy üveg ára 1 lrt és kapható a gyári raktárban Bécsben III. kerület, Heumarkt 3., valamint
 az osztrák-magyar monarchia legelső gyógyszerárában.
 Debreczenben:
 Mihalovits István, dr. Rothschnek Emil, Tóth Béla, Füleky Pál gyógyszerész uraknál és Rici József Zelmós, Geréby Fülöp kereskedésében.

FELHÍVÁS.
PACZELT JÁNOS
 mag és virágkereskedésében
 Debreczen
 kistemplombazár épületében kaphatók:
Pavaszi idényre legbiztosabb vetemény magvak u. m. takarmány répát, Obendorfi és Mamuth fűmagvak kerti finom és tartós gyepek, konyhakerti és virág magvak, mind kipróbált jó minőségű.
 Továbbá, nyíló eserepes virágok és kertek kiültetéshez mindennemű virágok nagy mennyiségben és olcsó árban. Mindenféle
csokrok és koszorúk
 izlésesen készülnek, pontos kiszolgáltatás mellett és olcsón.
Felvállal kertek rendezését és kiültetését, nagyban és kicsinyben, szolid árak mellett.
 Felhívom a nagy érdemű közönség figyelmét kertészeti telepem tömeges megtekintésére végett, mely az „István“ gözmalom kertjében van, hol nagy készletben több mint három ezer darab nemes rózsáim legszebb fajokban, készen eladásra vannak.
 Teljes tisztelettel
Paczelt János.
Eladó butorok.
 A n.-várad-utcai Bulster-féle házában, az I. emeleten
különféle butorok,
 (egész garnitúrák, tükrök képek, asztalok),
 igen jutányos áron
 eladók.
 Megtekinthetők és azonnal átvehetők naponta d. u. 3 óráig.

Tóth Gyula
 előbb
Tóth Lajos és Társa
 vaskereskedése DEBRECZEN, főpiacz városház sarkán.
 Ajánl
Gazdáknak
 mezőgazdasági eszközöket,
Gazdasszonyoknak
 konyha felszereléseket,
IPAROSOKNAK
 minden iparághoz tartozó, a közönségestől a legfinomabb acél szerszámokat, utóbbikért minden darab jótállás mellett.
Építélet-vállalkozóknak
 mindenféle vasalásokat vasban és rézben a legsolidabb készítményekben.
Legjutányosabb árak.